

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФІЗИКА, ЕЛЕКТРОНІКА,
ЕЛЕКТРОТЕХНІКА

ФЕЕ :: 2018

**МАТЕРІАЛИ
та програма**

НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 05–09 лютого 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

Дослідження природи аномальної флуоресценції поліметинових барвників

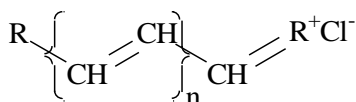
Белоус Д.О.¹, студент; Лопаткін Ю.М.¹, професор;

Кондратенко П.О.², професор

¹Сумський державний університет, м. Суми

²Національний авіаційний університет, м. Київ

Довгий час вважали, що азулен – єдина сполука з аномальною флуоресценцією, смуга якої в спектрі випромінювання лежить вище першої смуги поглинання молекули. Однак, синтез нових барвників для створення лазерів і їх дослідження показали, що азулен в цьому плані далеко не унікальний. Одним з таких нових класів барвників є поліметинові барвники (ПМБ):

Виявилось, що деякі молекули з великого класу ПМБ люмінесціюють в області прозорості барвника між першою і наступними смугами поглинання. Ці смуги умовно названі флуоресценцією типу $S_2 \rightarrow S_0$. Природа збуджених станів ПМБ досліджена недостатньо, і причина флуоресценції барвників з вищих збуджених станів залишається нез'ясованою. Тому в даній роботі проведені відповідні квантово-хімічні дослідження, які б змогли вирішити дану проблему. Квантові переходи $S_0 \rightarrow S_2$ і $S_0 \rightarrow S_3$ слабкі й непомітні на тлі інших смуг поглинання. Звичайно, під впливом розчинника сила осцилятора в цих смугах може дещо змінитися, але вони все одно залишаться слабкими.

Щоб зрозуміти причину, чому сила осцилятора в другій і третій смугах поглинання мала, розглянуто вид відповідних молекулярних орбіталей. На підставі отриманих результатів дослідження флуоресценції з вищих збуджених станів молекул ПМБ можна стверджувати, що необхідною умовою для появи $S_3 \rightarrow S_0$ флуоресценції є відсутність $S_0 \rightarrow S_1$ (ν)-поглинання в області $S_0 \rightarrow S_3$ -переходу, в той час як достатньою умовою може бути відповідна симетрія збуджених станів, яка може накладати заборону на $S_3 \rightarrow S_1$ релаксаційний процес.